

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדדדד

ZD HADEREKH زوهديرخ

גיליון 15 / 21 באפריל 2026

סולידריות עולמית עם
חסאפד יטא עמ' 9

500 פוגרומים בחודש

המחנה הליברלי - איפה הצעירים?

עמ' 3

אין שוויון אזרחי בלי שוויון לאומי

עמ' 5

גם באיראן - נגד המשטר ובעד השלום

עמ' 7

'משפחה' אבל ברגע האמת לא נתייחס אליכם אפילו כבני אדם."

מעין מנלה, "כלכליסט", 12.4

הון, שלטון ופנטגון

"התמונה מדברת בעד עצמה: אנדרו בוסוורת, המנהל הטכנולוגי הראשי של מטא ואיש סודו הקרוב של מארק צוקרברג, מצולם במדים לצד שלושה מנהלים בכירים אחרים מחברות הייטק אמריקאיות מובילות בבסיס הצבאי מיי-הנדרסון במרחק של פחות מעשר דקות נסיעה מהפנטגון. ארבעתם, כשידיהם מורמות בשבועת אמונים, עונדים את דרגת הסגן-אלוף על כומתותיהם. התמונה צולמה ב-13 ביוני 2025, במהלך טקס הצגה מיוחד של יחידה 201 או בשמה המלא 'חיל החדשנות הביצועי' של צבא ארה"ב, שנועדה 'להתיך מומחיות טכנולוגית פורצת דרך עם חדשנות צבאית'. לצדו של בוסוורת, המכונה 'בוז', עמדו קווין וייל, מנהל המוצר הראשי של 'אופן איי.איי.'; שיאם סנקר, המנהל הטכנולוגי הראשי של 'פלנטיר' ובוב מקגרו, אחד מראשי מגזר הטכנולוגיה בסיליקון וואלי."

מנואל פסקואל, "אל פאייס", 13.4

הישמע השם בן-גביר יש להריע

"כ-70 שוטרים התבקשו על ידי מפקדיהם להגיע לצילומי תוכנית "הפטריוטים" בערוץ 14, במסגרת תוכנית שתצולם סמוך ליום העצמאות. בדרך כלל הקהל שמשותף בתוכנית הם אזרחים, אך הפעם צפויים למלא את האולפן עשרות אנשי משטרה, בהם גם בעלי תפקידים בכירים. אותם שוטרים צפויים להשתתף בצילומים במהלך שעות העבודה, באופן שיגרע מפעילותם המבצעית בארצות."

לירון תמרי, "וויינט", 14.4

מכתבים למערכת

נפגשים בשמחות ובהפגנות

אני משתתף במחאות בכפר סבא נגד ההפיכה המשטרית זה שנתיים. למיטב ידיעתי "לא חסרתי" אף הפגנה. אבל בשבוע שעבר ולראשונה נחשפתי לעיתון "זו הדרך". ראיתי כמה צעירים מפיצים את העיתון וקיבלתי מהם כמה הסברים על תוכנו ועוד סיפרו לי שהשבועון יוצא לאור ללא הפסק מאז 1965.

עניינה אותי במיוחד הידיעה שפורסמה בעמוד 4 של הגיליון לפיה כלי התקשורת המרכזיים בישראל מוטים פוליטית באופן משמעותי לטובת קואליציית הימין הקיצוני של נתניהו. ההטיה לטובת הקואליציה הנוכחית ניכרת הן בחשיפה הכללית, הגדולה פי כמה וכמה מן היחס שבין הקואליציה והאופוזיציה ושבולטת במיוחד במהדורות החדשות המרכזיות של הטלוויזיה.

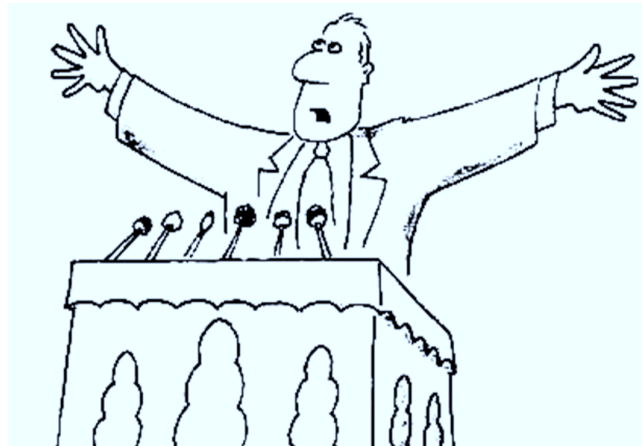
בסביבה שלי אנו מוכר כ"שמאלני שרוף" ושמחתי לקרוא את העיתון שאין לו אח ורע בתקשורת הישראלית. גם כנכסתי לאתר באינטרנט המפרסם מדי יום ידיעות שלא מתפרסמות בשום כלי תקשורת אחר. תודה על העבודה שלכם ואני מקווה שנפגש שוב בהפגנות.

יואב פורטונה, כפר סבא

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

פנטט: העלאת מחירים כדי להציג הנחות

"בחודש הקרוב – לאחר עיכובים בעקבות המלחמה – צפוי להיות מושק קמפיין 'הסל של ישראל' של משרד הכלכלה, מכרז שבו זכתה רשת קרפור, שהתחייבה למכור רשימה של 100 מוצרים נמכרים בהנחה של כ-30%. בתמורה, היא תקבל קמפיין פרסומי על חשבון משלמי המסים בסכום של עד 50 מיליון שקל. רגע לפני המאורע, קרפור החלה בשבוע החולף בהסבת 15 סניפים מהמותג 'מרקט' – למותג 'סיטי לה מרשה'. הסניפים המוסבים לא ישתתפו בתוכנית ולא ימכרו את המוצרים בהנחה. בקרפור לא מכחישים כי הסבת הסניפים נעשית בעקבות 'הסל של ישראל' ומסבירים כי הסיבה שהם משנים את שמות הסניפים ל'סיטי לה מרשה' היא כדי למנוע בלבול של הציבור, אבל בסניפים אלה לא יהיו הנחות. קרפור מתכננת למכור את מוצרי 'הסל של ישראל' במחירי ההנחה ב-50 סניפים בלבד של רשת השיווק הנסחרת בבורסה, שהעלתה את מחירי המוצרים שמשותפים בסל בשיעור החד ביותר ברבעון האחרון של 2025. מתברר שקרפור העלתה מחירים ב-9.3% בין הרבעון הרביעי של 2025 לרבעון המקביל ב-2024."

ירדן בן גל הירשהוון, "דה מוקר", 13.4

פנטט: מזהמים ומדברים על הסביבה

"בחודש שעבר הושקה התחרות ל'פרס הסביבה של ישראל', זו השנה הרביעית. הפרס, בגובה כמיליון שקלים, מושק גם השנה בידי חברת טויוטה העולמית והיבואן המקומי שלה, 'יוניון מוטורס'. התחרות מוגדרת על ידי החברה כחלק מחזון של טויוטה העולמית, וככזו שמכוונת ל'יצירת עולם טוב וירוק יותר' – אך פעילים סביבתיים וחוקרים בתחום אינם מתרשמים. ד"ר דניאל מדר, מומחה לאנרגיות מתחדשות, טוען כי פרסומים של מחקרים, דוחות וכתבות בעולם מראים כי טויוטה העולמית אחראית לפליטת 1.5% מכל פליטות גזי החממה ממקור אנושי בעולם. כמו כן, נמצא שהיא נמצאת במקום השלישי בעולם בקרב חברות הפועלות נגד חקיקה ורגולציה לצמצום זיהום אוויר ופליטות גזי חממה."

אמיתי פרוץ, אתר "דבר", 12.4

פנטט: יאללה ביי, את/ה מפוטר/ת

"עובד יקר: הנורמה החדשה בתאגידי ההייטק היא פיטורים במייל. מאורקל, דרך אמזון ועד מטא: תאגידי ההייטק מפטרים באימייל קר, מהרגע להרגע, חוסמים את הגישה למערכות הארגון, ושולחים מסר לעובדים: אמנם קראנו לכם

למה בישראל הצעירים זקנים? הביטו במבוגרים האלטרנטיבה נדחקת לשוליים

'תנועות הצעירים' ניתן למצוא את השילוש האורוליאני 'מלחמה היא שלום, עבדות (שירות)' היא חירות, בערות היא כוח". הם תומכים במלחמה, כל מלחמה, ושירותם הצבאי הוא תו התקן שלהם. הרעיונות הכלכליים הם גרסה מדוללת של ימין משנות ה-80: מדינת הרווחה תומכת בעיקר בחרדים ובערבים. אין אפילו מילה על הכיבוש, כי זה 'מפלג'. השפה שלהם כל כך זקנה, והמסר העולה ממנה הוא שכולנו (בניכוי ערבים וחרדים) בעצם בסדר כי 'היינו יחד בנגמ"ש"'.
דבריו של שלח הם כתב אישום חריף נגד צעירים רבים בישראל ההולכים ככבשים פועות לעבר עתיד מעורער וחסר יציבות – העיקר שכולם ישרתו בצבא הכיבוש. אך במאמרו היו חסרים אלמנטים חשובים ומהותיים: מדוע הצעירים הם כאלה ומה תפקידם של המבוגרים?

מה מכירים הצעירים

אני כאן כדי להזכיר: אנחנו הצעירים "בילינו" את מרבית חיינו תחת שלטון נתיניהו ו"זכינו" לראות מולו אופוזיציה ציונית רופסת וחסרת מעוף. למפלגות המרכז, ובראשן מפלגתו לשעבר של שלח "יש עתיד", תפקיד מהותי בחוסר הדמיון הפוליטי של רבים מהצעירים בישראל. אותן מפלגות שהפכו כה פופולאריות בעשור הקודם, ולצערנו עדיין ממשיכות לסחוף המונים בעזרת תרדמת פוליטית, התעקשו להתנחמד אל השלטון: הן תמכו בכל מלחמות נתיניהו ופרסמו באופן קבוע מסרים ימניים במחשבה שכן הן יצברו פופולאריות (רמז: זה לא עובד).

אך לא זו בלבד שמפלגות אלה התעקשו שלא להציע חלופה של ממש לאזרחי ישראל, הן גם שבו ותקפו את האלטרנטיבה היחידה הקיימת כיום בכנסת – חד"ש. שמפלגות המרכז השונות מציעות לנו עוד מאותו הדבר – מלחמות, רק עם חיילים חרדים, ופחות שחיתות – חד"ש מציעה בעקביות עתיד אחר לישראלים: סיום הכיבוש, הקמת מדינה פלסטינית ושוויון אזרחי; ובתמורה שגשוג, ביטחון וקבלה אזרחית מצד מדינות ערב השכנות.

בשנים האחרונות אנחנו עדים להצטרפותם של עוד ועוד צעירים לשורות חד"ש ומק"י. עוד ועוד בני נוער מצטרפים לברית הנוער הקומוניסטי ותאי הסטודנטים של חד"ש באוניברסיטאות גדלים מיום ליום. תהליך זה מלמד שצעירים רבים מחפשים חלופה אמיתית למציאות הפוליטית ואינם מוכנים להסתפק בשינויים המינווריים שמציעות להם שאר מפלגות האופוזיציה. בחד"ש ובמק"י עדיין ישנם חסמים המונעים שילוב רחב יותר של צעירים במסודות המפלגה. אך לאור המספר הגדל של צעירים שהצטרפו, נעשו צעדים משמעותיים. בראשם – המספר חסר התקדים של צעירים וצעירות שנבחרו לוועד המרכזי של מק"י.

מפלגות המרכז, תנועות המחאה ותנועות הצעירים מקרינות למרחב הציבורי בישראל העדר מעוף ודמיון פוליטי. הן מציעות לנו עוד מאותו הדבר. אך בניגוד לצעירים שנולדו למציאות שבה בקושי יש חלופה, המבוגרים בחרו ללכת בתלם ולהעלים את החלופה. במציאות כזאת תפקידו של השמאל העקבי בהובלת המאבקים משמעותי מאי פעם.

דויד מרגלית

בכל שבת במהלך המלחמה האמריקאית-ישראלית באיראן, הפגינו בכיכר הבימה נגד מדיניות המלחמה של הממשלה. המפגינים טענו, ובצדק, שמלחמה אימפריאליסטית באיראן לא תקדם את הביטחון של הישראלים, ובטח לא תעזור לעם האיראני להשתחרר מכבלי הדיכוי שלו. כלום ישנו אזרח ישראלי שמרגיש היום בטוח יותר מאשר לפני המלחמה עם איראן? אני בספק רב. בפועל המלחמה עזרה רק למעגל של מקורבים בשלטון בישראל, בארה"ב ובאיראן להמשיך ולבצר את שלטונם, וכן לחברות הנשק להפיק רווחים היסטוריים.

ההפגנות נגד המלחמה היו מרשימות ומרגשות. מה שהתחיל מקבוצת פעילים קטנה שספגה מן ההתחלה אלימות ומעצרים, גדל משבוע לשבוע בשיעור רב, עד שבהפגנה שהתקיימה לאחר החתימה על הסכם הפסקת האש עם איראן הגיעו אלפים. לעלייה המשמעותית במספר המפגינים עזרה כמובן האלימות המשטרתית המתוקשרת נגד המפגינים ופסיקת בג"ץ שבאה בעקבותיה. אבל יותר מכל היו אלה המפגינים, הצעירים ברובם, שהתעקשו לא לשתוק מול מכונת המלחמה וההשתקה.

בשבת האחרונה (18.4) הגעתי לכיכר הבימה כדי להשתתף בהפגנה. ציפיתי להגיע שוב להפגנה זועמת ונחושה נגד מדיניות הממשלה ונגד מלחמת הנצח, אך הופתעתי לרעה. כיכר הבימה, ששבועות לפני כן הייתה מלאה במפגינים צעירים, נתמלאה שוב במפגינים מבוגרים אם לא לומר קשישים. על בימת ההפגנה התקיים טקס זיכרון לחיילים שנהרגו במלחמה ולנרצחי טבח 7 באוקטובר. המסרים שזעקו שבוע לפני זה המפגינים בהבימה נגד הכיבוש, נגד מדיניות המלחמה, נגד טרור המתנחלים ובדרישה לשוויון מהותי נעלמו, ובמקומם חזרו המסרים מלפני המלחמה: הדרישה (הצודקת) לכינונה של ועדת חקירה ממלכתית שתעשה צדק עם הנרצחים והדרישה (המטופשת) לגיוס חרדים.

אותם מסרים ישנים

את חזרתי הביתה ליוותה תחושת מועקה קשה: איך אחרי עוד מלחמת שולל (בתוך מלחמת שולל גדולה בת שלוש שנים) שהובילה לאובדן של חי אדם ולמחיר כלכלי אסטרונומי, ממשיכות "תנועות המחאה" לדקלם אותם מסרים ישנים? האם הם לא שמים לב למחסור הבולט במפגינים צעירים שהיו מגיעים פעם להפגנות? ואם כן, איך הם לא חושבים שהגיע הזמן להחליף דיסקט או לכל הפחות לשנות כמה מהמסרים?

נזכרתי במאמרו של ח"כ לשעבר עפר שלח "הצעירים בישראל הם הכי זקנים בעולם" שפורסם ב"הארץ" (15.4). מאמרו של שלח נכתב בצל הצטרפות יונתן שלו, מייסד ארגון המילואימניקים "כתף אל כתף", למפלגתו המסתורית של ראש הממשלה לשעבר נפתלי בנט, ובצל ניצחון האופוזיציה בבחירות בהונגריה שנוקף לזכותם של הצעירים.

שלח מבקר בצדק "תנועות צעירים" כמו תנועתו של שלו וכמו מרבית אגודות הסטודנטים בישראל. הוא טוען שאותן תנועות שהוקמו בעקבות המלחמה מראות שגם אחרי הבחירות הקרובות, אם תהיה החלפת שלטון, אין לצפות לשינוי של ממש בתודעה הישראלית. לדבריו "במיניפסטים של

חיילים הרגו שני עובדי יוניסף בעזה

הנשימה, וזאת עקב המחסור במים נקיים והפגיעה בשירותי התברואה.

לדבריה, מחלות כמו גרדת הפכו נפוצות יותר, במיוחד בקרב ילדים במרכזי עקורים ובאוהלים, בשל היעדר תנאי היגיינה וטיפול רפואי מספק. עודה הדגישה כי "סבלם של התושבים נמשך למרות הדיבור על רגיעה, בצל מחסור חמור במשאבים והידרדרות בשירותים הבסיסיים", וקראה לפעולה בינלאומית מיידית להצלת מה שנותר ממערכת הבריאות ברצועת עזה.

מאסר על תנאי למהנדס

שגרם למותם של 6 פועלים

כעשור לאחר אסון קריסת החניון ברחוב הברזל ברמת החייל בתל אביב, שבו נהרגו שישה פועלים ונפצעו 23 נוספים, גזר השבוע (20.4) בית המשפט בתל אביב עונש של שישה חודשי מאסר על תנאי, קנס ופיצוי על המהנדס חנוך צחר, בן 91. זאת, למרות קביעות חדר-שמעיות בדבר רשלנות חמורה. בית המשפט אימץ את עמדת הפרקליטות ונמנע משליחתו למאסר בפועל בשל מצבו הרפואי.

החניון, שקרס ב-5 בספטמבר 2016 בעת שהיה בשלבי הבנייה האחרונים, גבה את חייהם של אולג יעקובוב, בן 60 מתל אביב; אולג מישאלוב, בן 45 מעכו; עאהד רימאוו, בן 34 מבית רימא בשטחים הפלסטיניים הכבושים; מוחמד דוואבשה, בן 29 מדומא בשטחים הכבושים; רוסלן איסקוב, בן 28 מעכו; ודניס דיאצ'נקו, בן 28, אזרח אוקראינה. בפסק הדין הורשעו צחר והשותפות "מילר שנבל צחר ושות'" בשש עבירות של גרימת מוות ברשלנות ובעבירות נוספות של גרימת חבלה ברשלנות.

בזמן הקריסה התבצעו על התקרה עבודות פיתוח, שכללו פיזור אדמה כהכנה להקמת גינה ושבלים, ואף תוכננה לעבור מעליה בעתיד רכבת קלה — עומסים שלא עמד בהם המבנה. בית המשפט קבע כי האחריות לקריסה מונחת לפתחו של צחר, מתכנן המבנה. לפי הכרעת הדין, התקרה קרסה בשל "כשל חדירה", שכן צחר לא תכנן את התקרה בהתאם לדרישות התקן המחייב ואף לא ביצע בדיקות חישוביות בסיסיות שניתן היה לבצע בקלות יחסית. עוד נקבע כי התסכולות שתוכננה הייתה מוחצית מן הנדרש, כך שכבר עם סיום התכנון הוגדר המבנה למעשה "מבנה מסוכן". מעבר לכך נמצאו כשלים הנדסיים נוספים, ובהם אי-עמידה בתקן למניעת התמוטטות בשרשרת — כשל שהוביל לקריסה נרחבת של המבנה כולו.

השופט הוסיף כי התנהלותו של צחר כללה תהליכי עבודה לקויים: היעדר תיק חישובים מסודר, ביצוע חישובים חלקיים ולעיתים אף חישובים "בראש" ללא תיעוד. מכל אלה נקבע כי מדובר ברשלנות ברף חומרה גבוה.

למרות הקביעות החריפות, העונש שנגזר בפועל על צחר הוא שישה חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים, קנס של 25 אלף שקל, ופיצוי של 200 אלף שקל לכל אחת משש משפחות ההרוגים. בעקבות שתי חוות דעת רפואיות, מטעם ההגנה והתביעה, נקבע כי מצבו הרפואי והתפקודי של צחר אינו מאפשר ריצוי מאסר בפועל. בפרקליטות הגדירו זאת "מציאות חריגה, שבגינה הוחלט לסטות מהעמדה העקרונית ולהימנע מבקשת מאסר".

יוניסף, קרן החירום הבינלאומית של האומות המאוחדות, הודיעה השבוע (18.4) כי שני נהגים שהעסיקה ברצועת עזה נהרגו אתמול מאש כוחות הכיבוש הישראליים. הארגון ציין כי השניים ניסו לספק מים נקיים לאוכלוסייה בנקודת חלוקה בצפון הרצועה, וכי שני אזרחים נוספים נפצעו מהירי. הסוכנות קראה לישראל לחקור את האירוע. "אסור שעובדים הומניטריים, ספקי שירותים חיוניים ותשתיות אזרחיות, יהיו מטרת להתקפות", נכתב בהודעה.

בהודעה שפורסמה באתר הרשמי של הארגון נמסר כי התקרית אירעה ביום שישי, 17.4, במהלך פעולה שגרתית להובלת מי שתייה, סמוך לתחנת מכליות המים באזור אל-מנסורה בצפון עזה, המספקת מים לעיר. בעקבות התקרית הודיעה יוניסף על השעיית פעילותה באתר וקראה לרשויות הישראליות לפתוח בחקירה. בארגון הדגישו כי על פי המשפט ההומניטרי הבינלאומי יש להגן על עובדי הסיוע ההומניטרי, על אזרחים ועל תשתיות מים חיוניות. דובר צה"ל הודיע, 19.4, כי "נהרגו שני אנשים שחצו את הקו הצהוב ברצועת עזה, אותם זיהה כמחבלים".

גם האו"ם וארגוני הסיוע השותפים לו ברצועת עזה גינו את הריגתם של שני אזרחים שסיפקו מים לתושבים. "התקרית התרחשה במהלך עבודה שגרתית שנועדה לספק מים מצילי חיים למאות אלפי עקורים ובני אדם פגיעים וחלשים. מתקפות כאלה לא רק גובות חיי אדם אלא גם משבשות שירותים חיוניים שקהילות תלויות בהם להישרדותן", נאמר בהודעה. "ההגנה על אזרחים, לרבות עובדים הומניטריים וספקי שירותים חיוניים, היא חובה המעוגנת במשפט ההומניטרי הבינלאומי ויש לקיימה. האו"ם ושותפיו קוראים לכל הצדדים לנקוט לאלתר אמצעים שיבטיחו את בטיחותם של אזרחים ושל פעולות הומניטריות", הדגישו.

יצוין שמקורות רפואיים בעזה הודיעו כי מספר ההרוגים במלחמה ברצועה עלה ל-72,549, ומספר הפצועים ל-172,274. לפי המקורות, בתי החולים ברצועה קלטו ב-19.4 שמונה הרוגים, מהם שבעה הרוגים חדשים והרוג נוסף שגופתו חולצה, וכן 24 פצועים. עוד נמסר כי מאז הפסקת האש שנכנסה לתוקף ב-11 באוקטובר אשתקד, עלה מספר ההרוגים ל-773 ומספר הפצועים ל-2,171, בעוד ש-761 גופות חולצו מתחת להריסות.

בארגון רופאים ללא גבולות אמרו (19.4) כי כ-60% מהמקרים שטופלו במתקני הארגון ברצועת עזה במהלך ששת החודשים האחרונים היו פגיעות ישירות. הם הדגישו כי מבחינת הפלסטינים ברצועה, המציאות כמעט שלא נשתנתה גם לאחר כניסת הפסקת האש לתוקף. שימאא עודה, אחראית תחום ההסברה הפסיכולוגית בארגון, תיארה בריאיון עיתונאי את המצב הבריאותי ברצועה כ"חונק". לדבריה, אף שהסכם הפסקת האש בעזה נכנס לתוקף ב-10 באוקטובר 2025, תנאי החיים והמצב הבריאותי ברצועה מוסיפים להיות קשים.

עודה אמרה כי ההגבלות על הכנסת אספקה רפואית פגעו קשות בשירותי הבריאות, והקשו במיוחד על אספקת תרופות חיוניות, ובהן אינסולין, לחולים במחלות כרוניות. היא הוסיפה כי קיים מחסור חריף בצידוד כירורגי, בחומרי חיטוי ובאמצעים למניעת זיהומים. המחסור פוגע באיכות הטיפול הרפואי וביכולתם של הצוותים להתמודד עם המקרים המגיעים אליהם.

עודה הזהירה מפני התפשטות מחלות הנובעות מהידרדרות תנאי החיים, ובהן מחלות עור, שלשולים ומחלות בדרכי

שוויון לאומי כתנאי לשוויון אזרחי

מפגינות נגד חוק הלאום בתל אביב, 2018 (צילום: תומר נויברג / פלאש 90)
במסגרת קהילתית ולעולם לא בנייתו ובאטומיזם. אדם שמרגיש שהקבוצה שלו מופלית או מודרת ברמה המדינית, יתקשה לממש את זכויותיו האזרחיות. תחושת הניכור מהמדינה ומהסמלים שלה יוצרת מחסום פסיכולוגי ומעשי בפני השתלבות שוויונית.

הלקח ההיסטורי מדברי קלארמון-טונר וממדיניותו של יוזף השני הוא שאי אפשר "לפרק" את האדם ולהעמיד את מעמדו האזרחי "הכללי" מול נגד זהותו הלאומית, הדתית או התרבותית "הפרטית". סכיזופרניה חברתית כזו, כתב מרקס ב"לשאלת היהודים", לא באמת תשחרר את האדם מכבליו אלא רק תשנה את דפוס שיעבודו ואי שוויונו. במקום המודל של "שוויון תמורת ויתור על זהות", עלינו לשאוף למודל של שוויון מתוך הכרה בזהות. במודל זה, הזכויות הקולקטיביות הן הפיגומים עליהם נבנה הבית של זכויות הפרט. רק כאשר הלאום של הפרט זוכה למעמד שוויוני במרחב הציבורי, יכול הפרט עצמו לחוש עצמו אזרח שווה-זכויות במלוא מובן המילה. השוויון הלאומי אינו האויב של השוויון האזרחי; הוא הערובה היחידה לכך שהשוויון האזרחי יהיה מהותי, מכבד ובר-קיימא.

המציאות הישראלית

כאשר מעתיקים את הדיון ההיסטורי של קלארמון-טונר ושל יוזף השני אל המציאות הישראלית של המאה ה-21, מתברר כי המתח שבין הזכות האזרחית לזכות הלאומית אינו רק שאלה פילוסופית, אלא לב לבו של המאבק על דמותה של המדינה. דרך יישום העקרונות הללו ביחסים בין הרוב היהודי למיעוט הערבי-פלסטיני בישראל חושפת מדוע הניסיון להפריד בין "שוויון אזרחי" ל"שוויון לאומי" נדון לכישלון, ומדוע אלה הקוראים להפריד בין השניים כתנאי למימושו של הראשון טועים ומטעים, וממילא רק מחזקים את האפליה ואי השוויון.

בישראל, השיח הממסדי נוטה לאמץ לעיתים את גישת קלארמון-טונר בגרסה מודרנית: "היו אזרחים שווים כפרטים, אך אל תדרשו הכרה כקבוצה לאומית". המדינה מבטיחה כביכול שוויון זכויות לכל אזרחיה, אך בו בזמן מגדירה את המרחב הציבורי, הסמלים, חוקי המקרקעין והקניין, ההגירה

המתח בין הפרט לקבוצה מלווה את המחשבה המדינית המודרנית מאז ימי הנאורות. הגישה הליברלית הקלאסית נוטה לקדש את זכויות הפרט כערך עליון, תוך התייחסות למדינה כאל אוסף של יחידים אטומיסטיים. אולם, מבט היסטורי מעמיק מגלה אמת מורכבת יותר: ללא הכרה בזכויות קולקטיביות ושוויון לאומי, נותר שוויון אזרחי לעיתים קרובות בגדר הבטחה ריקה או מס שפתיים. כדי שאדם יהיה חופשי באמת כפרט וייהנה מיחס כאל שווה, עליו להיות חלק מקבוצה שמעמדה והזהות שלה זוכים אף הם לכבוד שווה בחברה.

דבריו המפורסמים של הרוזן סטניסלאס דה קלארמון-טונר ב-1789 באסיפה הלאומית של צרפת מנסחים בצורה המזוקקת ביותר את הגישה השוללת זכויות קולקטיביות בשם השוויון האזרחי: "יש למנוע מהיהודים הכל כאומה, ויש להעניק ליהודים הכל כפרטים... עליהם להיות אזרחים בלבד".

לכאורה, מדובר בהצעה ראויה. היהודים, שהיו נרדפים ומופלים במשך דורות, הוזמנו להצטרף למשפחת האדם השווה. אך האותיות הקטנות היו הרסניות: כדי לזכות בשוויון אזרחי, נדרש היהודי לוותר על זהותו הקולקטיבית. השוויון הותנה בטמיעה. הגישה של קלארמון-טונר הניחה שניתן לנתק את האדם מקהילתו, מלשונו ומתרבותו, ולראות בו "אזרח מופשט" אל מול מדינתו.

בפועל, גישה זו יצרה חוסר שוויון מובנה. כאשר המדינה אינה מכירה בזכויות הקולקטיביות של קבוצה שסבלה מהפליה ומהדרה מתמשכות, ובכך מתעלמת מההקשר הבלתי נפרד של אדם לקהילתו (תרבותית, דתית, לשונית וכו'), היא למעשה שוללת ממנו את הכלים הממשיים למימוש עצמי. אדם שזהותו הקבוצתית נדחקת לשוליים ואינה זוכה לכבוד הראוי, חווה פגיעה ישירה בכבודו האנושי ובחופש הבחירה שלו. במובן זה, הזכות הקולקטיבית היא המעטפת המאפשרת לזכויות הפרט להתקיים במציאות; בלעדיה, השוויון נותר על הנייר בלבד; הצהרה פורמלית ריקה המותירה את הפרט מוחלש ומנותק מהקשרים חברתיים ההכרחיים להתפתחות המלאה והחופשית.

כמה שנים לפני המהפכה הצרפתית, פרסם הקיסר האוסטרי יוזף השני את "כתב הסובלנות" ומגילת הזכויות ליהודים. יוזף השני, "הדיקטטור הנאור", פתח בפני היהודים את האוניברסיטאות והמסחר, אך במקביל אסר על השימוש ביידיש ובעברית במסמכים רשמיים, ביטל את האוטונומיה המשפטית של הקהילה, וחייב את היהודים בשירות צבאי.

מחיקת הזהות

המקרה של יוזף השני ממחיש כיצד הענקת זכויות פרט (כמו הזכות ללמוד או לסחור) ללא הכרה בזכות הקולקטיבית לשימור הקהילה ואופייה, מובילה למחיקת הזהות. שוויון אזרחי ללא בסיס של שוויון לאומי משמעו שהפרט רשאי להצליח בתנאי שיחדל להיות מי שהוא. במובן זה, זכויות הפרט הופכות כלי שרת בידי המדינה לצורך האחדה (הומוגניזציה) של האוכלוסייה, במקום להיות כלי לשחרור האדם.

מדוע, אם כן, שוויון לאומי הוא תנאי הכרחי? התשובה טמונה, כפי שכבר הסביר אריסטו לפני 2,500 שנה, בהבנה שחיים משמעותיים, חירות ושגשוג אנושי ניתנים למימוש רק

המתעקשים כי שוויון אזרחי יושג עם ויתורו של המיעוט הלאומי על מעמדו ככזה. זה לא צודק ולא ריאליסטי. זו רק ציפיית שווא מופרכת.

עופר כסיף

פרנצ'סקה אלבנזה: תאגידיים עושים הון מהמלחמה בעזה

"הכרחי להכיר בטרואומה של ישראלים ופלסטינים, כי אם לא נעשה זאת, הסכסוך ימשיך דורות קדימה", כך אמרה הדווחית המיוחדת של האו"ם לשטחים הפלסטיניים הכבושים, פרנצ'סקה אלבנזה, בוובינר שערכה שותפות השלום בהשתתפות ח"כ עופר כסיף (חד"ש) שהתקיים בשבוע שעבר. אלבנזה התחילה את תפקידה לפני ארבע שנים. הקדנציה המקורית שלה הסתיימה לאחר שלוש שנות עבודה אך הוארכה שוב באפריל אשתקד. הוובינר נערך בעת שהייתה בכיתה בתוניסיה, שם היא עובדת על חיבור לתואר דוקטורט בנושא זכויות פליטים.

עבודתה הציבורית של אלבנזה בישראל ובשטחים הפלסטיניים הכבושים לוותה בעיונות מצד כלי תקשורת ישראלים ומצד ממשלת הימין. זו לא חסכה ביקורת ואפילו האשימה אותה באנטישמיות. בראיונות לכלי תקשורת ישראלים קראה אלבנזה להפסיק לחמש את ישראל. בריאיון ל"ג'רדיאן" הבריטי היא סיפרה גם על הרדיפה ועל חשש לחייה. על אף האימים והפיכתה לפרסונה נון-גרטא בישראל, היא מסרבת להפסיק את עבודתה לקידום זכויות האדם.

"לישראל שמורה הזכות להגן על עצמה, אבל אין לה הזכות להפציץ את רצועת עזה ולהשמידה. הברוטליות בעזה היא אפוקליפטית", אמרה אלבנזה והוסיפה: "מקור האלימות העיקרי הוא הדיכוי. נסו להיות פלסטינים ליום אחד".

ח"כ כסיף סיפר בוובינר על עבודתו בכנסת ועל התנגדותו לרצח עם: "ברוב הפעמים משתקים אותנו בכנסת בגלל שאנו מביעים את הכאב של כולם. מאשימים אותנו בתמיכה בחמאס או באלימות נגד אזרחים בגלל שאנו מעזים להביע את הכאב המשותף כאשר זה קורה בצד של ישראל, של הפלסטינים, של איראן או של לבנון. כן, חיי כל אדם חשובים".

אלבנזה בתורה הוסיפה: "20 אלף ילדים פלסטינים נהרגו במלחמה. לפני שאני עורכת דין אני אמא". אלבנזה העבירה מסר לישראלים שצפו בוובינר: "אני מבקשת מהישראלים: לכו לגדה המערבית ותראו מה נעשה שם. אל תהיו כמו האירופים לפני 100 שנים. זה הזמן להוכיח שהחוק הבינלאומי הוא אוניברסלי ומה שנכון לפלסטינים, נכון גם לישראלים".

אלבנזה וכסיף הדגישו את הכוח הפוליטי והכלכלי שבידי אליטות ותאגידיים רב-לאומיים המאפשרים לישראל לחמוק מן הדין הבינלאומי. אלבנזה ציינה: "רבים עושים הון מהמלחמה בעזה; קראתי לזה 'כלכלת כיבוש' שהפכה לכלכלת השמדה. יצרני הנשק שבדקו את נשקם בגדה המערבית עברו להשתמש באותו נשק ברצועת עזה. רצח העם מתאפשר לא משום שלאנשים לא אכפת, אלא בגלל שקבלת ההחלטות נמצאת בידיים של אליטות חמדניות וחברות ענק שמרוויחות מכך. חברות כמו גוגל ומיקרוסופט הן חברות ברוטליות. זה לא קורה במדינה אחת, זו מערכת". כסיף הוסיף: "מבנה הכוח הוא מבנה כוח כלכלי. זה המבנה הבסיסי. לאורך כל ההיסטוריה המודרנית, רצח העם התחיל בדה הומניזציה ובדמוניזציה. אנחנו צריכים לחשוב על פוליטיזציה של המחשבה ההומניטרית, על מה שניתן לעשות".

וההתאזרחות ואף את שפת המדינה כיהודיים בלעדית (מגמה שהגיעה לשיאה בחוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי).

במצב כזה, נקלע האזרח הערבי למלכוד של יוזף השני: הוא מוזמן, לכאורה, להשתלב בכלכלה, באקדמיה ובשירות הציבורי, אך נדרש לעשות זאת תוך "השעיית" זהותו הלאומית. כאשר השוויון האזרחי אינו נשען על תשתית של שוויון לאומי, הוא הופך מנגנון של אינטגרציה כוזבת, של אשליה של שילוב. האזרח הערבי יכול להיות רופא או שופט, אך הוא נדרש לפעול במערכת שאינה מכירה בשפתו כרשמית, שאינה מתקצבת את מוסדותיו התרבותיים באופן שוויוני, ושאינה מעניקה לו ביטוי בזהותה הקולקטיבית של המדינה ואף לא בחלוקת משאביה החומריים.

הטענה כי שוויון לאומי הוא הכרח לשוויון אזרחי מקבלת משנה תוקף בשלושה מישורים מרכזיים בחברה הישראלית: הראשון הוא חלוקת משאבים קולקטיבית: המשאבים בישראל (קרקעות, תקציבי פיתוח, תכנון ובנייה) מחולקים ברובם ברמה קבוצתית. כאשר המדינה אינה מכירה במיעוט הערבי הפלסטיני כקולקטיב בעל זכויות היסטוריות וצרכים ייחודיים, נשחק השוויון האזרחי הפרטני. הפרט הערבי לא יכול לממש את זכותו לדיון אם היישוב שלו אינו זוכה כקולקטיב להכרה בצרכי התכנון שלו.

המישור השני הוא הזכות לשפה ותרבות: בניגוד למודל הצרפתי שביקש למחוק את הייחודיות, המציאות בישראל היא של שתי קבוצות לאומיות מובחנות. ללא שוויון לאומי המעגן את מעמד השפה הערבית ואת זכות המיעוט לניהול עצמי בתחומי התרבות והחינוך, נותר האזרח הערבי כל העת "אורח" במרחב הציבורי של הרוב. שוויון אזרחי אמיתי מחייב שהאזרח ירגיש בבית בשפתו ובזהותו.

והמישור השלישי הוא השתתפות פוליטית מהותית: עמדתו של קלארמון-טונר חתרה למנוע מהיהודים כוח פוליטי כקבוצה. בישראל, הניסיונות לפסול רשימות ערביות או להדין ממוקדי קבלת ההחלטות נובעים מחוסר נכונות להכיר בלגיטימיות של המיעוט כקבוצה פוליטית בעלת אינטרסים לאומיים. ללא שוויון לאומי, הקול האזרחי של המיעוט נותר חלש ומוגבל לנושאים "אזרחיים" בלבד, תוך הדרתו משאלות היסוד של המדינה.

מודל של שוויון מהותי

המסקנה העולה מההיסטוריה ומהמציאות הישראלית היא אחת: אין שוויון אזרחי ללא הכרה לאומית. הניסיון להציע למיעוט הערבי הפלסטיני בישראל "זכויות פרט" תוך התעלמות ואף שיליה של זהותו הלאומית הוא הד של גישות הנאורות המוגבלות מהמאה ה-18. את ערכי הנאורות יש לאמץ במלואם תוך התאמה למציאותה של המאה ה-21 בישראל, וזה אומר – שוויון קולקטיבי ולא רק אינדיבידואלי.

כדי להשיג דמוקרטיה יציבה ושוויונית, על ישראל לעבור מהמודל של קלארמון-טונר – הרואה בזהות הקולקטיבית של המיעוט איום על האזרחות – למודל של שוויון מהותי. שוויון כזה מכיר בכך שהזכות להיות אזרח שווה עוברת דרך הזכות להיות חלק מלא מהמרחב הלאומי, עם כל המשתמע מכך מבחינת סמלים, משאבים והכרה. רק כאשר תכיר המדינה בערבים ובצורך בשוויון לאומי מלא, יוכלו האזרחים הערבים לממש את זכויות הפרט שלהם לא בחסד, אלא כזכות יסוד טבעית ומוגנת.

אני קורא פה לכלל אזרחי המדינה, פלסטינים ולשואפי השוויון הדמוקרטי המלא, לא ללכת שולל אחר גורמים

הקומוניסטים האיראנים בעקבות הפסקת האש

בעד השלום ונגד המשטר

כרזה נגד המלחמה של מפלגת טודה האיראנית

המלחמה באיראן ולהרחיבה, במטרה להרוס את מולדתנו ולכפות עליה משטר פרוקסי מסוגו של רזא פהלווי", מסרה. עוד הדגישה המפלגה: "יש לעשות כל מאמץ לעצור את התוכניות הזדוניות של ממשלת נתניהו לחבל בהפסקת האש ולגרור את איראן וארה"ב למלחמה ממושכת והרסנית. ארצנו כבר ספגה אבידות כבדות בנפש וברכוש במשך יותר מחודש של הפצצות אמריקאיות וישראליות. המשך המלחמה יהיה אסון כבד לעתיד הארץ".

אסף טלגם

שביתות בארגנטינה בעקבות קיצוץ של 70% מתקציב ההשכלה הגבוהה

נשיא ארגנטינה הימניקיצוני, חאבייר מיליי, קיבל השבוע תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת בר-אילן בעת ביקורו בישראל. זאת בעת שבארצו מתקיימות שביתות והפגנות המוניות בערים הגדולות בגלל הקיצוץ החד בתקציבי ההשכלה הגבוהה. הביקור בן שלושה ימים נערך על רקע התסיסה החברתית הגוברת, ביחוד בקרב סטודנטים, מרצים ועובדים באוניברסיטאות הציבוריות.

בשבוע שעבר שבתו כל האוניברסיטאות, וסטודנטים יחד עם אנשי סגל יצאו לרחובות, חסמו צמתים ואף קיימו "שיעורים ציבוריים ופתוחים לקהל הרחב" במרחב הציבורי. על פי ההערכות, במהלך כהונתו, קוצצו כ-70% מתקציבי ההשכלה הגבוהה, ומיליי מסרב לקבל את פסיקת בית המשפט העליון שהורה להחזיר את הכספים לאוניברסיטאות.

בארגנטינה מתחו ביקורת קשה על "ההתייבשות האוטומטית" של הנשיא לצד ארה"ב וישראל, בכל הנוגע להמשך כיבוש השטחים הפלסטיניים, מלחמת ההשמדה בעזה והמלחמה נגד איראן. לאחרונה אף הציע לשגר חיילים ארגנטינאים כדי להילחם באיראן. עוד הבטיח במספר הזדמנויות להעביר את שגרירות ארצו מהרצליה לירושלים.

במהלך 40 ימי המלחמה נהרגו באיראן לפחות 3,375 בני אדם – רובם אזרחים ומיעוטם אנשי צבא – ועשרות אלפים נוספים נפצעו. בצד זאת גרמה המתקפה האמריקאית-הישראלית באיראן נזק כלכלי עצום, שעלותו מוערכת ב-300 מיליארד דולר לפחות.

על רקע זה ובעקבות הפסקת האש בין ארה"ב וישראל לאיראן פרסמה מפלגת "טודה" – המפלגה הקומוניסטית האיראנית – גילוי דעת המברך על הפסקת הלחימה וקורא לכינון שלום יציב באזור. טודה, הנאבקה מאז 1979 נגד הדיקטטורה האסלאמיסטית באיראן, הצהירה כי "ההסכמה על הפסקת אש במטרה לאפשר משא ומתן לשלום יציב היא צעד חשוב להבטחת עתיד ארצנו. לצד זאת, הדרישות הבסיסיות של התנועה העממית להפלת הדיקטטורה ולמימוש החירות והצדק החברתי נותרו בעינן. רק בתנאי שלום יכול מאבק זה להתקדם".

עוד לפי גילוי הדעת שפרסמה המפלגה, "אין ספק כי התוקפנות הצבאית הפושעת של האימפריאליזם האמריקאי וממשלת ישראל הגזענית נגד מולדתנו הסבה נזק רציני לתשתית הכלכלית של הארץ, ששיקומו יארך שנים. הריגתם ופציעתם של עשרות אלפים מבני עמנו, שסבלו הפצצות מתמשכות ביום ובלילה; הריסת רבבות יחידות דיור; השמדת מפעלים, תחנות כוח, מוסדות חינוך ומתקני התפלה; הרס עשרות אתרים היסטוריים מוגנים; והנזק החמור לזרכים ולגשרים – כל אלה הם קטסטרופה שהשיקום ממנה, בטווח הארוך, תלוי בשלום יציב ובמדיניות המכוונת לשירות העם והאינטרסים הלאומיים של איראן".

"הצהרנו בעבר, ואנו חוזרים על כך היום, כי ההגנה ההרואית של העם על ארצו – כפי שראינו ברמות שרשרת ההגנה האנושיות על גשרים וסביב מפעלים ותחנות כוח – היא ביטוי ברור לפטריוטיות של העם האיראני בהתמודדות עם התוקפנות הפושעת של האימפריאליזם והמשטר הישראלי הגזעני", הדגישו הקומוניסטים האיראנים.

"שיקום ותיקון של נזקי המלחמה יתאפשרו רק במאמץ לאומי מרוכז. מאמץ כזה מחייב הקמה של ממשלה עממית ומתקדמת המייצגת את האינטרס האסטרטגי הלאומי. בתנאים הנוכחיים, עצירה מיידידת של הוצאות להורג של אסירים פוליטיים והמאבק לשחרורם של כל האסירים הפוליטיים והאידיאולוגיים – הסובלים תנאים קיצוניים באכזריותם בבתי הכלא של הרפובליקה האסלאמית בתנאי מלחמה – הם המשימות החשובות ביותר של הכוחות המתקדמים ושוחרי החירות באיראן", נמסר.

גילוי הדעת יצא כמו כן נגד מדיניות "החלפת המשטר" הכושלת של ארה"ב, אשר מטרתה "להעלות לשלטון פרוקסי ברמותו של רזא פהלווי (כנו של מלך איראן המודח – א"ט)". לפי המפלגה, "החלפת המשטר באיראן היא זכותו וסמכותו של העם האיראני, ולא של תוקפנים מבחוץ".

בגילוי דעת נפרד שפורסם גינתה "טודה" את המשך הלחימה בלבנון ביוזמת ממשלת ישראל: "מפלגתנו הדגישה שוב ושוב כי ממשלתו הפושעת של נתניהו היא האיום הגדול ביותר על השלום והיציבות באזור. היא מבקשת להמשיך את

פעילות הקומוניסטים ביפן

הפוליטית, ולא רק של קומוניסטים, סוציאליסטים ופרוגרסיבים. הקפיטליזם חסר הרסן והשליטה האמריקאית ביפן משפיעים על רוב הציבור, ולא רק על מעמד העובדים. לכן אנו מאמינים שאפשר לכוון ברית רחבה שתיאבק למען עצמאותה של יפן ולהטלת מגבלות על תאגיד הענק. דוגמה לכך היא קואליציית All-Okinawa, שהוקמה בשנת 2014 במחוז אוקינאווה במטרה להיאבק בהרחבת הבסיסים האמריקאיים באי ולהוביל לפירוקם. זו הברית הפוליטית הראשונה בתולדות יפן שאיחדה כוחות פרוגרסיביים ושמרניים. אנו מאמינים שניתן לשחזר את המודל הזה גם במקומות אחרים. נוסף על כך, אנו סבורים כי לאחר שיוסרו המכשולים הללו העומדים בפני הדמוקרטיה היפנית, יהיה אפשר לשמר את המומנטום של קואליציה כזו ולהמשיך במאבק למען החברה הסוציאליסטית של העתיד.

אחוז ההצבעה ביפן נמוך במיוחד. מה גורם לכך?

העם היפני לא צבר את הניסיון שיש במדינות אחרות באסיה כמו קוריאה וטאיוואן, שם דיקטטורות צבאיות הופלו בידי העם בעקבות מאבק פוליטי ממושך, וגם חסר לו ניסיון של תנועה מהפכנית עממית. בשל כך, בקרב הציבור הרחב אין מהלכים לתפיסה כי מאבק ציבורי מסוגל לחולל שינוי פוליטי. אנשים רבים מקבלים את המצב הקיים כבלתי ניתן לשינוי. כמעט ולא קיימים מוסדות או פלטפורמות בהם אנשים צעירים יכולים לפעול ביחד ולהיאבק ביחד, כמו ארגוני סטודנטים או איגודי עובדים. לכן, חסרה ההבנה שהבעיות והצרכים שלנו כאינדיבידואלים נובעים מבעיות חברתיות. אנחנו צריכים להוכיח לציבור כי שינוי פוליטי הוא גם אפשרי וגם חיוני עבור ההתקדמות שלהם בחיים. הדרך לעשות זאת היא בהקמת ארגונים המוניים, בדגש על ארגוני עובדים, הנאבקים למען סוגיות מתקדמות, כשאלה ישיגו ניצחונות, הם יוכיחו שהפעולה הפוליטית היא אפקטיבית.

איך ניתן לערב צעירים יפנים בסוגיות פוליטיות?

הסיבה לדעיכת תנועת הסטודנטים ביפן, שבעבר הייתה פעילה מאוד, נעוצה בהתנהגות הטהרנית והאלימה של תנועות ה"שמאל החדש" אשר פעלו בקמפוסים בשנות ה-60 עד ה-80. בקרב ארגונים אלו הייתה נטייה לפעולות אלימות אשר כללו פעולות טרור, תגרות אלימות בין קבוצות יריבות ואף מקרי רצח של פעילים בידי חבריהם. האלימות פגעה מאוד בתדמית של תנועת הסטודנטים ככללותה וגרמה לסלידה של הציבור הכללי מפעילות פוליטית בקמפוסים. הדעיכה של תנועת הסטודנטים מאלצת אותנו להתחיל מחדש תנועה אשר נאבקת למען מטרות פרוגרסיביות תוך דחייה של האלימות. אנחנו מגבירים את הפעילות שלנו ברשתות החברתיות עם תוכן שפונה לצעירים ונותן במה לאזרחים רגילים ופעילי נוער לצד פוליטיקאים ונציגים נבחרים. לאחרונה אנחנו מקיימים סמינרים והרצאות הפונים לסטודנטים בנושא הסוגיות החשובות ביפן, כמו עבודת היתר, מתוך נקודת המבט של המרקסיזם והסוציאליזם המדעי. בנוסף, סביב הבחירות קיימו סוג חדש-ישן של פעילויות שטח: יצאנו לרחובות וקיימו שיחות פוליטיות ציבוריות עם העוברים ושבים – שיטה שנוכחנו לדעת את האפקטיביות שלה בחודשים האחרונים.

עומר דה-לנגה, טוקיו

בבחירות לפרלמנט היפני שהתקיימו בראשית פברואר השיגה קואליציית הימין הקיצוני בראשות המפלגה הליברלית דמוקרטית ניצחון מוחץ והיסטורי, כאשר זכתה ב-316 מושבים מתוך 465. עם זאת, מידת הייצוגיות של תוצאות אלה לעומת דעת הקהל הכללית ביפן שנויה במחלוקת. המפלגות ברובן לא הציבו מועמדים במחוזות בחירה רבים ושיעור ההצבעה היה נמוך - 56.3% מבעלי זכות ההצבעה, ונמוך עוד יותר בקרב צעירים. בתחילת החודש נפגשתי עם אסאה קורודה (30), מועמדת המפלגה הקומוניסטית היפנית במחוז הבחירות הראשון של טוקיו, ושוחחתי איתה לגבי הסוגיות הפוליטיות העיקריות והאסטרטגיה של המפלגה הקומוניסטית היפנית.

מה גרם לך להצטרף לתנועה הקומוניסטית?

כתלמידת תיכון השתתפתי בפעילות הוועידה נגד נשק אטומי בעיר הירושימה, בה נחשפתי לזוועות הנשק הגרעיני והמלחמות בכלל. חוויה זו מאוד השפיעה עלי והחלטתי להשקיע את מאמצי בהתנגדות לנשק גרעיני ולמיליטריזציה של החברה היפנית. מבין כל הכוחות הפוליטיים ביפן, המפלגה הקומוניסטית היא זו שמתנגדת בעקביות לחימושה מחדש של המדינה ולנשק גרעיני ברמה המקומית והבינלאומית. וכך הצטרפתי לברית הנוער הדמוקרטי [תנועת הנוער של המפלגה הקומוניסטית היפנית]. לאחר התחלת לימודי באוניברסיטה הצטרפתי למפלגה. ב-2014 הייתי פעילה במסגרת המפלגה בתנועת המחאה נגד ממשלת שינוז אבה והניסיון לשנות את סעיף 9 של החוקה, אשר מגביל את היכולת של יפן להשתמש בכוח צבאי, ובתנועת ההתנגדות לברית האמריקאית-יפנית.

מה הן הסתירות המרכזיות בחברה היפנית?

אנו מזוהים שתי סתירות עיקריות, אשר עומדות כמכשול בפני הגשמת הדמוקרטיה ביפן ובפני הקידמה. הראשונה היא מערכת היחסים התלותית בין יפן וארה"ב. כידוע, לאחר תבוסת האימפריאליזם היפני במלחמת העולם השנייה נכפה על המדינה הסכם ביטחון עם ארה"ב. במסגרתו יפן מארחת בסיסים של הצבא האמריקאי על שטחה ומתפקדת כחלק מהחזית המערבית במזרח אסיה. הסתירה השנייה היא זו שבין הקפיטליזם היפני חסר הגבולות ותאגיד הענק ובין כלל הציבור היפני ובמיוחד מעמד הפועלים.

מה הם מאפייניו הייחודיים של הקפיטליזם היפני?

בשל ההשפעה החזקה של בעלי ההון על הפוליטיקה היפנית, והיחס הקרוב ביניהם לבין המערכת הביורוקרטית, הרגולציה על תנאי העבודה ביפן היא חלשה והחוקים המגבילים את יחס המעסיק לעובדים פחות נוקשים מבמדינות אחרות. כתוצאה מכך, כמות שעות העבודה הממוצעת בשבוע ביפן גדולה ממשאר המדינות המפותחות. המצב כה קיצוני עד שתופעת "מוות מעבודת יתר" הפכה שכיחה. מצב זה אף השפיע על התרבות היפנית וגרם לכך שהתפיסה הרווחת בקרב הציבור היא שעבודת יתר היא נורמלית וטובה, וכי זמן חופשי הוא מותרות שאין לצפות להם בתקופת העבודה.

איך ניתן לפתור בעיות אלה?

אנו מציעים להקים קואליציה רחבה של כוחות אופוזיציה פוליטיים, ובייחוד של ארגוני חברה אזרחית מרחבי הקשת

מפגינים בדרום הר חברון בשטחים הפלסטיניים הכבושים בסולידריות עם תושבי מסאפר יטא, פברואר 2023 (צילום: אקטיביסטיס)

תרפיה של מחאה: ערב תמיכה במסאפר יטא

כנס: 50 שנה להפיכה בארגנטינה

כנס לציון 50 שנה להפיכה הצבאית העקובה מדם בארגנטינה יתקיים ביום שלישי הקרוב, 28.4, בספריית הר הצופים של האוניברסיטה העברית בירושלים, החל בשעה 14:15.

במושב הראשון שיעסוק בדיקטטורה וביחסיה עם החברה הארגנטינית ישתתפו מרטינה וויס, "הכנסייה הקתולית והדיקטטורה: המקרה של פרובינציית חווחי"; אפרים דויד, "הון ושלטון נגד העובדים: האיגודים המקצועיים ערב ההפיכה הצבאית ב-1976 ולאחריה"; ושירה פתאל, "קול הדממה: ייצוגים ספרותיים של ילדות בתקופת הדיקטטורה". במרכז המושב השני על מקומן של אידאולוגיה וזכויות אדם: דניאל גונאר-קרסל, "פשיסטים או ג'נטלמנים? מערכת היחסים המתוחה בין הגנרלים והפשיסטים הארגנטינאים"; קלאודיה קדר, "בין זכויות אדם לניטרליות פוליטית: הבנק העולמי והסיוע לדיקטטורה". לואיס רוניגר יתייחס להעמדתם לדיון של הקצינים הרוצחים וסאול פליקס פלדמן - "זכויות אדם בימי הנשיא מיליי. 50 שנה מאוחר יותר".

כמו כן, ידונו בשאלת הקשרים בין ישראל לדיקטטורה: פדרו גולדפרב, "שני מקרי בוחן במערכת היחסים שבין הדיקטטורה הצבאית למדינת ישראל"; שלמה סלוצקי, "מה ישראל עשתה ולא עשתה למען הנרדפים בעת הדיקטטורה"; וחררו לייבנר, "שיתוף הפעולה של ישראל עם הדיקטטורה האחרונה בארגנטינה: מקורות חדשים ופרשנות מחודשת".

ערב ההתרמה והגיוס למאבק של מסאפר יטא, שהתקיים במועדון הגדה השמאלית בתל-אביב ב-11 באפריל ובמקביל ב-65 ערים ברחבי העולם, היה עבורי הרבה מעבר לאירוע תרבות; הוא היה רגע של תרפיה מוסיקלית-שירית.

נכחתי במופע של אמנות מזוקקת וחדשנית, המחוברת בנושמה למקורות המחאה הפוליטית והאמנותית של דורות קודמים, אמנות שנאבקה ברוע, אז והיום. זו הייתה מוסיקה כואבת, מתוחה עד קצה: בין צרחות מוסיקליות הקורעות את עצמן לדעת, פולחות את הלב והקרביים, לבין שירי עם שמנגינותיהם וסיפוריהם עמוקים ונצחיים.

המילים הטיחו מציאות של סבל וזוועה בליווי הלמות גיטרה, בכי של ויולה, אקורדיון ותופים, בין רעש לשקט, בין כאב לזעם. הכביסה המלוכלכת של מבצעי האלימות כלפי תושבי המסאפר, הפלסטינים שתחת כיבוש, הוטחה ונפרמה בעברית, באנגלית, באוקראינית וביידיש. פלסטיק סאם עלה לתקלט באמצע האירוע מוסיקה אלקטרונית בועטת לריקודים, שאפשרה לכל הפעילים הצעירים שחרור לרגע מכובד המשקל של המצב הקשה בשטחים.

האירוע לווה גם בתערוכה יפה ועדינה של צילומים ממסאפר יטא, אותם צילמו פעילים שונים ששומתיהם מופיעים ליד התמונות, עם תיאור קצר שמסביר את ההקשר שלהן. מיוסרות מן האפרטהייד, הכיבושים, הג'ונסייד, הטרנספר והטיילים - התרפקנו והתפרקנו וקיבלנו מרחב נשימה לכמה שעות.

יש להודות לפעילים שיצרו ואיפשרו את המרחב הזה: קודם כל ליוזמי הקמפיין הבינלאומי - תומר טולדנו, פוטי מינוב ואפרין בונשטיין. הם השתמשו ברשתות קשרים ובהיכרות חובקת עולם של המאבק במסאפר יטא בעקבות זכיית הסרט התיעודי באוסקר בשנה שעברה, כדי לארגן במהירות אירועי תרבות להתרמה למאבק מבואנוס איירס דרך ברלין ועד לקיוטו, ביפן.

תודה גם למארגני האירוע בתל אביב, בר לוי וסיטאר קרן, יחד עם האמנים אליק הרפז, רומן לוי, יהוא ירון, מיכל גולדשטיין; ול"בוגדי המלך החדשים", אלונה ירון, מיכאל אדוארדס. ראוי לציין במיוחד את הזמרת טטיאנה קורגאנובה, שליוותה את הופעתו של רומן לוי, מן הרגעים הבולטים והמרגשים של הערב. שמה לא צוין במהלך האירוע וחבל.

שרה כרמלי

שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

הניצחון / דניאל עוז

בְּשׁוֹבְנוּ מֵהַנִּצְחָוֹן רַק הַקֶּלֶב שֶׁנִּשְׁטָנִי, שֶׁהִזְקִין
וְסָרַח וְהִשְׁרִיץ בִּינְתִים קְרָצִיּוֹת
יִכְשַׁפֵּשׁ בְּזַנְבוֹ לְמַרְאֵנוּ
בְּטָרְם יִשְׁפֹּק, וּמִלְבָּדוֹ לֹא יִפְרָנוּ עוֹד קְקוֹמְנוּ.
בְּדִלְפֵי תַנְתֵּן מִצַּבֵּת הָאוֹמְקָלוֹס.
וּפִירִים יִפְרְרוּ אֶת כָּל הָאֲנִיּוֹת וְאִיתְקָה
תִּשְׁקַע בֵּין הַגְּלִים. אַחַר כֵּן
פְּתַלְסָה, מֵאֲרָה אֵינְקוֹגְנִיטוֹס.

500 פוגרומים בחודש מארס

אדיראת, מזרחית ליטא שמדרום לחברון. עוד נמסר כי מתנחלים ערכו סיורים פרובוקטיביים בכפרים ארכיז ושעב אל-בטס, וכן באזור תל מעין, והשחיתו גידולים חקלאיים של תושבים. מתנחלים תקפו גם רועי צאן ממשפחת עליאן עודה באזור ואדי אבו שבאן במסאפר יטא, וכפו עליהם בכוח לעזוב את שטחי המרעה שלהם.

לפי נתוני הרשות למאבק בגדר ובהתנחלויות, כוחות הכיבוש ומתנחלים ביצעו יחד 1,819 תקיפות במהלך חודש מרס האחרון. עוד עולה מהנתונים כי כוחות הכיבוש ביצעו 1,322 תקיפות, ואילו מתנחלים ביצעו 497. עיקר התקיפות נרשמו במחוז חברון עם 321 מקרים, אחריו שכם עם 315, ומאללה ואל-בירה עם 292, וירושלים עם 203.

מתנחלים תקפו בתחילת השבוע את הכפר תורמוס עיא הסמוך למאללה. במהלך התקיפה הם הציתו את ביתו של אסעד תפאחה ואת רכבו של ראאתב אלחטיב. כן ניסו להצית את בית הספר בעיירה וריססו את הכתובות "נקמה", "ד"ש אבו פלאח" וציור של מגן דוד. זאת, לאחר שהמתנחלים ניסו להקים פעם נוספת מאחז על אדמות הכפר ח'רכת אבו פלאח באזור, וחיילים מנעו את הקמתו. מוקדם יותר, כוחות הכיבוש פשטו על בתי תושבים בכפר.

במקביל פשטו כוחות הכיבוש על כמה כפרים מצפון-מזרח למאללה. לפי סוכנות וואפא, הכוחות שבו ופשטו על הכפר אל-מועייר, ונכנסו גם לשני הכפרים הסמוכים, אבו פלאח וכפר מאלכ.

בשבת (18.4) נרשמו תקיפות של מתנחלים ופעולות דיכוי נוספות בשילוב עם חיילים. כוחות הכיבוש עצרו תושב מהכפר אדיראת, ומתנחלים פשטו על כמה מוקדים במסאפר יטא, מדרום לחברון, בדרום הגדה המערבית. הפעיל נגד ההתנחלויות אוסאמה מח'אמרה מסר לוואפא כי כוחות הכיבוש עצרו את עיסא מסאפרה בעת שחרש את אדמתו בכפר

ועד עקורי הכפר מיסכה

תהלוכת השיבה השנתית

יום רביעי, 22.4 בשעה 10:00 | ליד בנק הפועלים, טירה

הוועדה העממית אום אל-פאחם

מתנגדים לחוק עונש מוות

יום שבת, 25.4 | פרטים והסעות אצל שותפות השלום

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

צעדת ה-1 במאי בנצרת

יום שבת, 2.5 | פרטים והסעות אצל סניפי המפלגה

המפלגה הקומוניסטית הישראלית סניף תל-אביב

צעדת ה-1 במאי בתל-אביב

יום שישי, 1.5 בשעה 14:00 | כיכר דיזינגוף

תנועת נשים דמוקרטיות בישראל

זום חירום עם נשות בקעת הירדן

יום ראשון, 26.5 בשעה 20:00 | הרשמה מראש דרך תנד"י

מזכירות חד"ש

המועצה לבחירת מועמדי חד"ש לכנסת

תקיים ביום שבת, 16.5, בשפרעם

השבוע לפי בנימיני

זה הדרק
 ZOHADEREKH زوهديرك
קול שמאלי מהשטח

zoha.org.il